

Norsk Bioenergiforening (NoBio)
Wergelandsveien 23 B
0163 Oslo

Det kongelige olje- og energidepartement
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo 10/3-2009

HØRING:

DIREKTIV FOR Å FREMME BRUK AV FORNYBAR ENERGI

Olje- og energidepartementet har 3. februar i år anmodet om synspunkter på EUs direktiv for å fremme bruk av fornybar energi, vedtatt av EU-parlamentet og det europeiske rådet i desember 2008.

Norsk Bioenergiforening takker for invitasjonen til å la oss høre.

Norsk Bioenergiforening er svært positive til implementering av dette direktivet i Norge. Vi vil i denne uttalelsen ta for oss tre hovedpunkter:

1. Norges forpliktende fornybarandel i 2020
2. Bioenergiens rolle i en handlingsplan for å øke norsk fornybarandel
3. Momenter i direktivet med spesiell betydning for bioenergisektoren

1. Norges forpliktende fornybarandel i 2020

En implementering av EU-direktivet innebærer at Norge får en forpliktelse ovenfor EU om å øke andelen fornybar energi med en fastsatt prosent frem til 2020. NoBio er svært positive til dette. I dag har Norge ingen forpliktende mål for økt bruk av fornybar energi. Enova fikk ved etableringen av Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering et mål om å realisere 30 TWh i form av energieffektivisering og/eller ny fornybar produksjon innen 2020. Men dette målet er ikke formålsfordelt mellom energieffektivisering og ny fornybar energiproduksjon. Det er heller ikke fastsatt delmål for hhv vind, bio, omgivelsesvarme, spillvarme, fjernvarme osv. I tillegg til Enovas resultatmål har regjeringen et eget mål om å bygge ut 14 TWh ny bioenergi innen 2020. Men dette målet er ikke avtalefestet innlemmet i målet til Enova. Dessuten omfattes ikke transportsektoren av Enovas målsetning og virkemidler, og det er så vidt NoBio kjenner til ingen egne fornybar-mål for transportsektoren i Norge.

Ved implementering av EU-direktivet må Norge sette klare mål og delmål for produksjon og bruk av fornybar energi. Målene skal følges opp av forpliktende handlingsplaner for henholdsvis fornybar varme/kjøling, fornybar kraftproduksjon og fornybar transport. I tillegg

til handlingsplaner på disse tre sektorene skal det legges en egen plan for å øke bruken av biomasse som skal inneholde både tiltak på forbrukersiden og tiltak for å øke tilfanget av biomasse. Disse forpliktende handlingsplanene skal leveres EU i 2010, og vil slik NoBio ser det gjøre det mye mer forutsigbart å satse på fornybar energi – og dermed bidra til en opptrapping i utbyggingen av fornybar energi i Norge.

Potensialet for å øke fornybarandelen i Norge

For å få godkjent økt fornybarandel i tråd med EU-direktivet kan et land regne inn:

- økt produksjon av fornybar el etter direktivets ikrafttredelse, inkludert kapasitetsutvidelser og opprustinger som gir redusert energitap
- økt produksjon av fornybar fjernvarme/-kjøling, inkludert kapasitetsutvidelser
- økt forbruk av lokal fornybar varme/kjøling (både innen byggoppvarming og prosessenergi i industrien, husholdninger, service, jordbruk, skogbruk og fiske)
- økt forbruk av fornybar energi i transportsektoren

Det er gjort en rekke potensialstudier for å anslå potensialene for å øke bruk eller produksjon av ulike former for fornybar energi i Norge. Oppstillingen under tar utgangspunkt i nye anslag for realistisk potensial innenfor de sektorene som er relevante ift måloppnåelsen (jmf de fire punktene ovenfor):

Figur 1: Potensiale for ny fornybar energi i 2020:

Økt produksjon av el:

Vindkraft ca 15 TWh
Opprusting vannkraft, samt ny småkraft ca 10 TWh

Økt produksjon av fornybar fjernvarme:

Basert på bio/avfall, spillvarme, varmepumpe eller solvarme ca 10 TWh (7 TWh bio)

Økt forbruk av lokal varme/kjøling (ikke fjernvarme):

Sol ca 1 TWh
Bioenergi ca 22 TWh
Industriell spillvarme ca 4 TWh
Varmepumper ca 8 TWh

Økt forbruk av fornybar transport

Eks 25 % biodrivstoff i 2020 ca 12 TWh
400 000 elbiler / plug-in hybrider ca 2 TWh

SUM

ca 84 TWh

(Kilder:

Enovas potensialstudie for vind 2008, EBLs estimat for potensialet for opprusting av eksisterende vannkraftverk og ny småkraft, Norsk Fjernvarmes beregning av omfanget av fornybar fjernvarme i 2020, Norsk Solenergiforenings estimat over realistisk potensial for sol i Norge 2020, (basert på en nedjustering av beregnet teknisk potensial fra Solar Heat World Wide 2008), NVEs beregning av potensialet for omgivelsesvarme (varmepumper), KanEnergi/ Institutt for Skog og Landskaps beregninger av potensialet for økt bruk av bioenergi i Norge), eget anslag for biodrivstoff, Ressursgruppa for elektrifisering av veitransport/Zeros anslag for elbil)

I tillegg til de realistiske potensialene i figur 1 er det i Norge store potensialer for havenergi (bølger, tidevann), og kraftproduksjon fra havvindmøller. Potensialet i transportsektoren er dessuten mye større enn det estimatet som er lagt til grunn i figur 1.

Uansett: Et realistisk potensial på ca 84 TWh ny fornybar bruk / produksjon i 2020 er et godt utgangspunkt for en ambisiøs norsk forpliktelse overfor EU. Norge har langt bedre forutsetninger for å øke fornybarandelen enn mange EU land.

Hensikten med fornybardirektivet er at samtlige medlemsland skal gjøre en betydelig innsats for å øke andelen fornybar energi – og innsatsen skal stå i forhold til de naturgitte og de økonomiske forutsetningene i det enkelte land. I det perspektivet er Norge et av landene med best økonomiske forutsetninger – og størst potensialer - for å øke fornybarandelen betraktelig, og Norge bør påta seg en forpliktelse i tråd med dette. NoBio mener Norge som et *minimum* må behandles likt som de andre medlemslandene når fornybarmålet regnes ut. Dette innebærer at Norge bør ilegges en forpliktelse basert på den regnemodellen som ble brukt på medlemslandene.

EUs beregningsmodell - effekt for Norge

Prinsippene bak regnemodellen brukt på medlemslandene er følgende: Andelen fornybar produksjon i EU som helhet skal økes fra 8,5 prosent i 2005 (som er basisåret) til 20 prosent av sluttforbruket i 2020, det vil si totalt en økning på 11,5 prosentpoeng. Kravet til økt fornybarandel i hvert medlemsland er beregnet ved at det først er gitt et flatt tillegg på 5,5 prosent for alle land. De resterende 6 prosentpoengene er fordelt mellom landene ut fra deres brutto nasjonalprodukt (BNP) per innbygger, der landene med høyest BNP per innbygger får størst forpliktelser.

Norges BNP per innbygger i 2005 var 38.600 euro (rundt 340.000 NOK), 65 prosent over EU-gjennomsnittet. I tråd med EUs fornybardirektiv skal Norge dermed øke sin fornybarandel med 15,4 prosentpoeng (5,5 % + 6 % x 1,65).

Med utgangspunkt i Eurostat-statistikkens tall for norsk sluttforbruk av energi i 2005 (227,2 TWh), og mangden fornybar (135,9 TWh), har Norge i følge Eurostat en fornybarandel på ca 60 %. Dette innebærer at Norges fornybarandel i 2020 bør være på 75,4 % for å innfri forpliktelsene som følge av EU-direktivet.

Å tallfeste dette i TWh er mer usikkert, fordi dette i stor grad bestemmes av hvor mye Norges totale energiforbruk vil øke eller minke frem til 2020. Under forutsetning av at Norges energiforbruk ikke endres ift. 2005, vil en fornybarandel på 75,4 prosentpoeng kreve at 35,4 TWh fossil energibruk erstattes med fornybar. Ved reduksjon i den totale energibruken blir behovet for å konvertere fra fossilt til fornybart mindre.

NoBio forutsetter at Norge gjennomfører energieffektiviseringstilatk parallelt med konvertering og økt fornybar energiproduksjon. En forpliktelse om å øke fornybarandelen til 75,4 % innebærer dermed et behov for en konvertering fra fossilt til fornybart tilsvarende ca 30 TWh, sannsynligvis noe mindre. En konvertering av 30 TWh fossil energi i transport, varme og kraftsektoren er ikke noen spesielt ambisiøs målsetning for Norge. Som det vil fremgå av kapittel 2 vil ca 80 % av denne målsetningen kunne nås ved bruk av bioenergi.

Norsk vannkraft gir ikke grunnlag for å prute ned Norges forpliktelser i EU

NoBio er bekymret for synspunkter og argumenter som har fremkommet som tar til orde for å ”prute ned” den norske forpliktelsen ved å vise til den høye fornybarandelen Norge har p.g.a. vannkraft. Slik vi leser direktivet og forarbeidene til det er det ingen grunnlag for å kreve noen ”vannkrafttrabatt” for Norge.

For det første: den åpningen direktivet gir for ”rabatt” for land som har gjennomført såkalt ”early action”, dvs gjort en innsats for å bygge ut fornybar energi i perioden 2001-2005, kan ikke brukes på norsk vannkraft, som ble bygget ut lenge før dette.

For det andre: Det prinsippet som ble lagt til grunn om at ingen land skal oppnå en fornybarandel på over 50 %, og som førte til at Sverige fikk nedjustert sin forpliktelse til 49 %, har ikke blitt innlemmet i direktivet, og er dermed ikke noe aktuelt prinsipp når Norges forpliktelse skal fastsettes. Tatt bokstavelig ville dette bidratt til at Norge ble forpliktet til å *redusere* sin fornybarandel med 13 prosentpoeng. Dette er ikke hensikten med direktivet! En *reduksjon* av et lands fornybarandel strider mot selve intensjonen i direktivet og mot den fordelingsmodellen som er valgt. Direktivet har en ambisiøs målsetting, der andelen fornybar energi skal mer enn dobles. Alle landene må bidra mye uavhengig av hvilken fornybarandel de har fra før. Landet med høyest BNP per innbygger skal få de høyeste forpliktelsene, og dette tilsier at Norge skal ha en forpliktelse i tet-skiktet.

Norge har slik vi forstår fornybardirektivet ingen legitim begrunnelse for å prute ned fornybarmålet i forhandlingene i EØS-komiteen. I en tid der alle gode tiltak bør settes inn for å fase ut fossil energibruk og redusere klimautslippene bør ingen land med potensial for økt produksjon og bruk av fornybar energi prøve å kjøpe seg fri fra forpliktelser. Norge har både økonomien og det fornybar-potensialet som tilsier at vi skal yte i tetsjiktet i en felleseuropeisk klimadugnad.

KONKLUSJON:

I tråd med prinsippene og formålet bak EU-direktivet bør Norge påta seg en forpliktelse om å øke fornybarandelen med minst 15,4 prosentpoeng innen 2020. Dette innebærer at fornybarandelen skal opp fra dagens 60% (Eurostat) til 75,4 % i 2020.

2. Bioenergiens rolle i en handlingsplan for å øke norsk fornybarandel

Potensialet for økt bruk av bioenergi basert på norske biomasseressurser er på 25-30 TWh. I tillegg vil importert bioenergi telle med i måloppnåelsen. Tilgangen på biomasse er dermed ingen kritisk faktor i forhold til norsk måloppnåelse i direktivet. Den avgjørende begrensningen for hvor stor rolle bioenergi kan spille i forhold til måloppnåelsen knytter seg tilm hvor mye fossil energibruk bioenergi kan erstatte.

Potensialene for å erstatte fossil energi med bioenergi angir i hvilken størrelsesorden bioenergi vil kunne bidra til måloppnåelse i Norge. Potentialene er store både i

varmemarkedet og i industrien – og aller størst i transportsektoren. Bruken av fossil energi i disse tre sektorene (unntatt oljeindustrien i industrien) er som følger:

Figur 2: Fossil energibruk 2005 omfattet av EUs fornybardirektiv

Oppvarming	ca 7 TWh
Prosessindustri	ca 13 TWh
Transport	ca 50 TWh
SUM	ca 70 TWh

Kilde: SSB

Bioenergi kan teknisk erstatte all fossil energibruk i oppvarmingssektoren, og mesteparten av den fossile energibruken i industrien og transportsektoren. NoBio har gjennomført et forstudie av potensialene for konvertering i industrien, og dette viser et teknisk realistisk potensiale for konvertering fra fossil energi i industrien på 5 TWh. Potensialet for å erstatte fossil oppvarming med bio i 2020 er på 100 %, fordi all oppvarming med gass, fyringsolje og parafin teknisk kan erstattes med gode biovarmeløsninger som finnes i markedet. I tillegg vil de fleste av de fossile oppvarmingsløsningene måtte byttes ut frem mot 2020, og det er varslet et mulig forbud mot innstallering av ny oljefyr. Potensialet for å erstatte fossil oppvarming med biovarme er dermed på ca 7 TWh. (ift. referanseåret 2005).

Potensialet for å erstatte bensin og diesel med biodrivstoff i transporten er i utgangspunktet ubegrenset – med unntak av flybensin, der de tekniske mulighetene og begrensningene fortsatt er uavklart. Begrensningene i de øvrige sektorene knytter seg først og fremst mot hvor raskt men kan utvikle infrastrukturer i de ulike sektorene; persontraffikken, kollektivtraffikken, godstransporten og sjøtransporten. Vårt utgangspunkt med en biodrivstoffandel på 25 % (ca 12,5 TWh) er realistisk med tanke på nye drivstoffstandarder og utviklingen i bilbransjen. Flere bilprodusenter åpner nå for å godkjenne dieselmotorer for 30 % innblandet biodiesel. I tillegg vil en revisjon av drivstoffstandardene i EU sannsynligvis føre til høyere tak for lavinnblanding av både biodiesel og bioetanol. I tillegg kan all tungtransport på vei og mesteparten av transportene i landbruket, samt ferjetraffikk konvertere til biodrivstoff frem til 2020.

Realistisk potensial for måloppnåelse ved bruk av bioenergi blir dermed:

Figur 3: Realistisk potensiale for å erstatte fossil energi med bioenergi 2005-2020:

Oppvarming	7 TWh
Industri	5 TWh
Transport	12 TWh
SUM	24 TWh

Som figuren viser kan 24 TWh av dagens energibruk til varme- og transportformål realistisk erstattes med bioenergi innen 2020. Dette tilsvarer ca 80 % av den norske forpliktelsen på ca 30 TWh. For å utløse disse potensialene er det avgjørende at Norge utarbeider gode handlingsplaner innenfor områdene varme/kjøling og transport.

Varme/kjøling

En handlingsplan for varme/ kjøling må innlemme målet om å øke bruken av bioenergi med 14 TWh frem mot 2020. Dette målet må også ligge til grunn i biomasseplanen som skal lages i forbindelse med direktivet.

Strategier:

1. Utfasing av fossil oppvarming i husholdninger og private og offentlige næringsbygg
Tiltak:
  - Økte grønne skatter på fyringsolje og fossil gass og økt forbruksavgift på elektrisitet
  - Bedre støtteordninger: Økt investeringsstøtte, reviderte kriterier og nye støtteordninger under Enova og Innovasjon Norge
  - Forbud mot installasjon av ny fossil oppvarming (olje, parafin og fossil gass), med unntak for spisslast i fjernvarme og bestemte prosesser i industrien
  - Fyrtårn-prosjekt der det etableres infrastruktur for bio-fyringsolje i utvalgt område i Norge
  - Massive markedsføringskampanjer rettet mot ulike sluttbrukersegmenter
2. Konvertering fra fossil til fornybar energibruk i industrien
Tiltak:
  - Økte grønne skatter på fossile oljeprodukter og fossil gass
  - Økt investeringsstøtte ved konvertering til fornybar prosessenergi
  - Kompensasjon fra næringslivets Nox-fond ved installasjon av effektive Nox-filtre i bioanlegg
3. Økt uttak av bioenergi-råstoff fra norske skoger
Tiltak:
  - Rettighetsbasert støtteordning for leveranser av skogflis ved skogpleie og landskapspleie

De tre tiltakene over vil i samspill kunne gi en den veksten innen biovarme som norske myndigheter ønsker seg.

Transport:

En handlingsplan for transportsektoren må bygge på et langt mer ambisiøst mål enn 10 % fornybart drivstoff i transportsektoren. For biodrivstoff bør målsetningen være på minst 25 %.

Et helt grunnleggende og overordnet tiltak i en handlingsplan for transportsektoren er at Transnova styrkes finansielt slik at det får økonomisk ramme tilsvarende Enova (1,5-2 mrd i året). Mandatet til Transnova må også utvides til å omfatte investeringsstøtte ved bygging av infrastruktur for fornybare drivstoff. NoBios medlemmer har tilbudt biodrivstoff i markedet i årevis, og våre erfaringer viser tydelig at utvikling av en infrastruktur for fornybare transporter ikke kommer av seg selv.

Strategier:

1. Lavinnblanding

Tiltak:

- Opptrapping av omsetningspåbudet i takt med endrede drivstoffstandarder

2. Tilrettelegging for infrastruktur for rene / høyinnblandede biodrivstoff

Tiltak:

- Investeringsstøtte gjennom Transnova til utbygging av infrastruktur for rene og høyinnblandede biodrivstoff, samt produksjonsanlegg for biogass og andre ikke-lønnsomme produksjonsanlegg for biodrivstoff
- Pumpepåbud: Innretningen av et pumpepåbud bør utredes nærmere. Man kan for eksempel gjøre som i Sverige, å pålegge alle bensinstasjoner over en viss størrelse å ha pumpe med fornybart drivstoff innen 2020. Alternativt kan man pålegge oljeselskapene å pumpe for fornybart drivstoff på en viss prosentandel av bensinstasjonene.
- Rabatt på engangsavgiften på nye biler som er godkjent for høyinnblandet / rent biodrivstoff. Rabatten må være i størrelsesorden 40 000 kr for å være utløsende.
- Fritak for bompenger og gratis parkering for slike biler som er godkjent for høyinnblandet / rent biodrivstoff.

3. Krav om biodrivstoff i kollektivtransport og offentlig sektor

Tiltak:

- Krav om fornybart drivstoff ved offentlige anbud i kollektivtraffikken
- Krav om fornybart drivstoff ved offentlige innkjøp av kjøretøy
- Utfasingsplan for fossile kjøretøy i stat og kommuner
- Plan for overgang til biodrivstoff i landbruket, i godstrafikken, i kollektivtransporten og i innenriks ferjetrafikk

4. Flåtebygging

5. FOU

KONKLUSJON:

Hvis Norge påtar seg en forpliktelse om å øke fornybarandelen med minst 15,4 prosentpoeng innen 2020, basert på samme regnemodell som den som ble brukt på EU-landene – kan bioenergi alene bidra til rundt 80 % måloppnåelsen.

Norske myndigheter bør implementere bioenergimålet på 14 TWh i handlingsplanen til EU. Myndighetene bør i tillegg gå inn for å overoppfylle målet om 10 % fornybarandel i transportsektoren. EU-direktivet åpner for dette. Det bør være et eget mål for bruk av biodrivstoff på minst 25 % av energibruken i transportsektoren i 2020.

3. Momenter i direktivet med spesiell betydning for bioenergisektoren

Norsk Bioenergiforening mener fornybardirektivet slik det foreligger legger en god ramme for å få fart i utbyggingen av fornybar energi i EU – og også i Norge.

Målsetningen på 20 % er en god start, og det er viktig at målsetningen trappes opp etter 2020.

Målsetningen på 10 % fornybart drivstoff er alt for lite ambisiøs i Norge.

Øvrige kommentarer til innholdet i direktivet:

Bærekraftskrav til flytende biobrensler

Det er avgjørende å få etablert disse felles bærekraftskriteriene, og at det utarbeides transparente måter å regne ut karbontap og klimanytte for ulike typer biodrivstoff.

NoBio er positive til at den modellen medlemslandene blir pålagt å bruke ved beregning av klimanytte er massebalansemetoden, da denne etter vårt syn gir mindre åpning for skjønn enn substitusjonsmetoden. Vi er også positive til at kommisjonene skal bruke substitusjonsmetoden ved overordnede analyser av effekter.

NoBio ønsker at det norske rapporteringssystemet for biodrivstoff tilpasses EUs bærekraftskriterier, med tilhørende regnemethoder. Vi ønsker ikke et særnorsk system. Etter å ha prøvd ut det norske systemet på ulike biodrivstoffprodukter er det likevel noen ting ved EU-kriteriene vi ikke forstår: I Annex 5 blir biodiesel fra soya oppgitt med lavere klimanytte enn biodiesel fra raps. I følge den modellen norske myndigheter har valgt i rapporteringssystemet (SFT) kommer biodiesel fra soya ut med bedre klimanytte enn biodiesel fra raps. Dette virker også logisk for oss, fordi soya er en nitrogenfikserende plante, og at det derfor brukes langt mindre kunstgjødsel ved dyrking av soya enn ved dyrking av raps. Helt konkret er raps oppgitt med 45 % i ”typisk verdi” for klimanytte og 38 % i defaultverdi”, mens soya er oppgitt med hhv 40 % og 31 %. Sammenlignet med de klimaanalysene vi har foretatt basert på det norske rapporteringssystemets metoder er det i EU-systemet klimanytten for soya som fremstår som uforholdsmessig lav.

Forøvrig er bærekraftskravene gode og tydelige – og det er viktig at disse legges til grunn også for norsk politikk

Spesielle tiltak for å fremme økt bruk av biodiesel utover lavinnblanding

NoBio merker seg at EU-parlamentet og rådet har lagt inn en føring i forhold til biodiesel. I merknad 86 i det endelige vedtaket sier de at : ”For å oppnå en tilfredsstillende markedsandel for biodrivstoff må landene sørge for at blandinger med større andel biodiesel enn det som angis i standarden EN590/2004 blir sluppet ut på markedet”.

Dette er viktig og svært positivt. Her sier EU i klartekst at landene må sørge for markadsadgang for høyinnblandet biodiesel. Dette betyr at det må legges til rette for pumper med høyinnblandet eller ren biodiesel, samt kjøretøy som er godkjent for dette.

Norge må i en handlingsplan skissere hvilke tiltak utover omsetningspåbudet som skal iverksettes for å sørge for slik markedsadgang.

Bærekraftskrav til all biomasse

NoBio mener det er viktig å etablere bærekraftskrav til all biomasse. Det siste årets fokus på biodrivstoff og manglende bærekraft har bidratt til en økende skepsis blant forbrukerne, som har rammet biodrivstoff hardt. Denne kritikken har rammet omdømmet til alt biodrivstoff – også biodrivstoff med utmerket bærekraft og høy klimanytte.

NoBio tror det er avgjørende med bærekraftkrav til all biomasse – for å sikre at ikke stasjonær bioenergi blir gjenstand for den samme generelle kritikken gitt at anvendelsen av biomasse øker kraftig i stasjonær sektor.

Uklart hva som menes med ”alle former for transport”

Målet om en fornybarandel på 10 % i transportsektoren omfatter i følge lovteksten ”alle former for transport”. NoBio leser dette som at målsetningen omfatter all bruk av drivstoff i transportøyemed, også transporter som ikke omfattes av veiavgift, som for eksempel transport internt på privat vei, internt på et gårdsbruk eller internt på et anleggs- eller fabrikkområde, NoBio mener det er viktig at målsetningen også omfatter denne typen transporter. En stor del av dieselforbruket skjer innenfor slike private områder, der det ikke er omfattet av veiavgift (i hovedsak i landbruk og industri) - og dette er forbruk som ofte lett kan erstattes med biodrivstoff.

Oppsummering

NoBio er svært positiv til at Norge implementerer EUs direktiv for fornybar energi. I tråd med prinsippene og formålet bak EU-direktivet bør Norge påta seg en forpliktelse om å øke fornybarandelen med minst 15,4 prosentpoeng innen 2020. Dette innebærer at fornybarandelen skal opp fra dagens 60 % (Eurostat) til minst 75,4 % i 2020.

Hvis Norge påtar seg en forpliktelse i den størrelseorden kan bioenergi alene bidra til ca 80 % av måloppnåelsen.

For å sikre at bioenergi bidrar maksimalt til måloppnåelsen må norske myndigheter implementere målet om å øke bruken av bioenergi med 14 TWh i handlingsplanen til EU. Tiltakspakken for å øke bruken av bioenergi må styrkes, både i form av avgifter på alternative energibærere og støtteordninger for å få fart i markedet.

Norge bør i tillegg påta seg å overoppfylle målet om 10 % fornybarandel i transportsektoren. Det norske målet for biodrivstoff bør være på minst 25 % av total energibruk i transportsektoren.

Vennlig hilsen
Norsk Bioenergiforening(NoBio)

Cato Kjølstad /s/
Daglig leder

Kari Asheim /s/
Næringspolitisk rådgiver